

Landet bortenfor

tekst: PÅL ANDREASSEN
foto: ED LARSEN

Kjøper du et vanlig Europa-kart er sjansen stor for at ikke Ukraina er med. Ed B. Larsen fra Fredrikstad og Martin Olausson fra Kolbotn har i sommer definitivt avlivet mytene om den tidligere Sovjetstaten som et utilgjengelig MC-mål.

Hadde de to trodd på alle formaningene de fikk på forhånd, hadde det sannsynligvis ikke blitt noen tur. Det manglet nemlig ikke på advarsler om å legge ut på to (og tre) hjul gjennom Ukraina. Ikke skulle de få bensin, ikke var det ordentlig mat å få kjøpt og å kjøre mer enn 80 kilometer på én dag, skulle visstnok nærmest være umulig. Selv på den norske ambassaden i Kiev var skeptiske, og informerte karene om at de måtte regne med politikontroller hver tyvende kilometer. Ikke akkurat drømmeferien, liksom.

- Martin var nok ikke like skeptisk som meg, han er jo litt østblokkfrik. Dessuten snakker han russisk. Vi har reist mye i Øst-Europa tidligere begge to, og er vi åpne for en idé, så gjennomfører vi den, forklarer Ed - og stikker hull på mytene, en etter en.

La igjen dopapiret

- Det med bensintrøbbel var selsagt bare tull. De fleste stedene kunne man få alt fra 76 til 98 oktan. 80, 92 og 95 kunne man få på alle stasjoner, og jeg hadde heller ikke noe problem med å få totaktsolje til Jawaen. I alle større byer var det minibanker, og veistandarden var helt grei. Den var i alle fall ikke verre enn i Norge. Jeg hadde til og med pakket tankvesken full av dasspapir, for det hadde jeg blitt fortalt var en total mangelvare. Men alle rullene ble satt igjen i løpet av turen, supplerer han.

I løpet av snaue fire uker tilbakela Martin og Ed nesten 8000 kilometer - stort sett uten noen tekniske eller andre problemer. Martin på sin uskrudde Ural med vogn, og Martin med sin Jawa. Jada,

vi har med to entusiaster å gjøre. Martin er sågar nyvalgt leder for Norsk-Russisk Motorsykkelforening. Og det er klart; skal man først kjøre såpass langt østover, kan man like godt gjøre det på originalvare.

Flatt jern på Jawaen

Reiseruten hadde de grovt lagt opp på forhånd, og en rask titt på Ukraina-kartet avslører en del klassiske navn. Jalta, Kiev, Krim-halvøya, Odessa og ikke minst Tjernobyl. Stedsnavn som opplagt får det

Ed Larsen (til v.) og Martin Olausson har vært i Ukraina og "tråkket løype" for oss andre

til å rykke i reisefoten hos noen og enhver. Kanskje bortsett fra Tjernobyl, som også Martin og Ed styrte unna. Byen er nærmest hermetisk lukket etter smellet. Og hvis man ikke har noe brennende ønske om å bidra til kreftsaken, er det like greit å legge turen utenom.

Sverige og Polen hadde de to sett før, så det var bare å gi flatt jern til den ukrainske grensen.

- Det er litt deilig å ha en Jawa - så har man fartsressursene, mobber Ed reisekameraten sin, som tross alt holdt godt følge med sin Ural.

- Alle mener vi kjører to dødsdømte sykler, men vi kom da tilbake for egen maskin, legger Martin til og kommer med et lite Ural-tips for østblokkturet: Selv om man kjører på 76 oktan bensin, er det fortsatt mulig å varve til 100-110, bare man justerer opp med plugger.

- Husk papirene

Grensepasseringen inn i Ukraina fra Polen gikk greit, men så hadde også Ed og Martin gjort hjemmeleksene sine.

- For å få visum til Ukraina, må man ha en "invitasjon", eller ordne reisen gjennom et reisebyrå. Det ordnet Kalinka Tours i Kragerø for oss ved å booke oss inn på et hotell i Lviv i to dager. Et litt for fint hotell for oss, men helt greit. Det var mange spørsmål å fylle ut i visumsøknaden, men etter en uke kunne vi hente visum og pass på den ukrainske ambassaden i Oslo, sier Ed.

Kun én eneste gang hadde karene trøbbel med papirene sine, og det skyldtes av alle

Stedsnavn står skrevet med kyrilliske bokstaver, men til de største byene er det også skiltet på "vårt" språk

ting regnvær i Polen. Martin forklarer:

- Vi ble stoppet i en ren rutinesjekk i Jalta og en politimann begynte å bryske seg da han ikke kunne lese det norske vognkortet mitt. Regnværet i Polen hadde gjort det "litt uleselig", men uansett hadde han jo ikke forstått hva som stod på norsk. Det resulterte i en bot på 100 dollar. For å si det sånn, så har vi vel liten tro på at de dollarene havnet i den ukrainske statskassa. Men det var den eneste gangen vi opplevde noe problemer med det ukrainske politiet. Ellers var det bare smil og entusiasme å møte, selv om det ble noen kontroller etter hvert. Husk å ha papirene i orden, og da mener jeg i orden, ler Martin.

- Ta til venstre før Jalta

Jalta vil for alltid stå igjen i historiebøkene som østblokkens vugge, men i dag er selve byen en slags turistgetto for nyrikinger fra øst med store hoteller, kasinoer og Mercedeser med sotede ruter.

- Når du kommer sydover mot Svartehavskysten på Krim, så ta til venstre - ikke til høyre mot Jalta. Østover er det skikkelig trivelig, med feriesteder for vanlig ukrainsk folk. Det ser omtrent ut som i "syden", opplyser Martin.

Det meste av Ukraina er relativt flatt,

Utsikt over Azov havet - på den andre siden ligger Russland

men det finnes småkupertede områder, for eksempel i sydvest hvor Chernivtsi ligger. En slags østblokkutgave av Sveits, med små byer, innsjøer og antydning til fjellandskap. Desto lengre øst man kommer, jo mer blankpolerte er Lenin-statuene, og de røde stjernene skinner.

- En skulle nesten tro at parkvesenet hadde vært ute og satt opp statuene bare noen timer før vi kom, gliser Martin, og legger til at de fleste ukrainerne de traff på turen lengtet tilbake til Sovjettiden. Kanskje med unntak av nyrikingene på Jalta.

Firefeltskaos

Mellom de store byene er det ofte gode, brede veier, og inn mot byer som Kiev og Odessa gjerne minst 4-felt. Fartsgrensene på hovedveiene er 90 og 110, med 60 i byene. Allikevel er ikke 4-feltsveiene alltid helt like det vestlige motorsyklister er vant til.

Tilfeldig møte med en ukrainsk motorsyklister på en 66 mod. Izh 350 - motorsykkelen som kalles "liten traktor" og blir brukt til alt

- Det er ofte man finner folk som selger frukt og bær langs veien og tråsyklister kommer like gjerne mot som med trafikken. Dessuten bør man være obs på fotgjengeroverganger på motorveien, sier Martin om de noe "frie" forholdene langs veien.

Ed og Martin prøvde av flere grunner, å holde seg så langt de kunne unna hovedveiene. Og anbefaler andre ukraniafarere til å styre unna Europaveiene, hvor trafikken til tider kan bli noe kaotisk. Kjørefelt er mer å anse som en antydning, enn en regel. Det er ikke sjelden to trailere, en traktor, to Ladaer og en MC må kjempe om de samme fire feltene.

Et veritabelt naturmuseum

Kiev og Odessa var to opplagte stopp for Ed og Martin, men det var allikevel landsbygda som imponerte mest. Gjestfriheten er stor, og det er nærmest "livsfarlig" å stoppe. I alle fall hvis man ikke vil ha oppmerksomhet.

- Landsbygda i Ukraina er et eneste stort naturmuseum, fritt for reklameskilt og med fargerike hus og velstelte hager og hvor gjess, kuer, griser og geiter går og beiter. Den ukrainske gjestfriheten er stor, og de spør alltid på russisk hvor du kommer fra. Kan man svare litt igjen, blir de selvsagt happy. Men uansett går det helt fint på tegnspråket. Jeg kan nesten ikke ett ord russisk, men skal definitivt tilbake - alene - mener Ed.

En av nasjonaldrikkene i Ukraina er kvas, en alkoholfri blanding mellom vørterøl og Tomtebrygg, og et glass med lokalbefolkningen er obligatorisk hvis man stopper opp langs veien.

De to norske motorsyklister ble flere ganger invitert hjem til folk, både på middag og overnatting. Ellers var det helt uproblematisk å finne seg billig og greit husrom for natten, både camping og innendørs.

Hedergjester på Dnepr-fabrikken

Uansett hva Ed og Martin opplevde av ukrainsk gjestfrihet og vakker natur, er det ikke noe tvil om hva som var turens definitive høydepunkt.

Typisk gatebilde fra den store havnebyen Odessa

- Det var rett og slett stort å få oppleve et besøk på Dnepr-fabrikken. Det var nesten helt virkelig, og vi fikk guidet tur med egen sjåfør rundt på det 28 hektar store fabrikkområdet. Tenk, vi har stått i den samme heisen som alle syklene som er lagd på fabrikken gjennom årene har blitt trillet ut av. Vi var helt blanke i øya begge to, sier Ed og Martin, nærmest i kor.

På den vakre sydkysten av Krim-halvøya

At de to er mer enn vanlig opptatt av øst-europeiske kjøretøy kommer vel ikke som noen bombe. Og i løpet av turen gjennomførte de et slags eget forskningsprosjekt.

- I 26 dager "forsket" vi nitidig på alle sykler vi så langs veien, og MC-salget i Ukraina varmet mitt hjerte. På delt førsteplass kom Dnepr, Izh og Jawa. Mens Ural og Minsk kom på plassene etter, opplyser Ed stolt.

Praktiske opplysninger

- Visum er påkrevd og ordnes gjennom den ukrainske ambassaden i Oslo. Man må dessuten ha en "invitasjon". Det fikser blant andre Kalinka Tours i Kragerø.

- Mynt-enheten heter khryvna og er verdt omtrent 0,75 norske kroner. Minibankene i de største byene, ellers greit å veksle dollar over alt.

- Kjøppestemåten å komme til Ukraina går gjennom Polen. Det er omtrent 120 mil fra Oslo til grensen, inkludert ferge Sverige - Polen.

- Prøv å få tak i gode kart. Det meste av Ukraina er ikke med på vanlige europakart. Dessuten er Lonely Planet alltid en grei guidebok å ha med seg.

Politifolk er vennlige, men husk at promillegrensen i Ukraina er 0,0

- Det er ikke noe problem å finne bensinstasjoner, og man trenger ikke bekymre seg for lave oktantall. 95 er helt standard. Literprisen var i sommer omtrent 3 norske kroner.

- Maten i Ukraina er kraftig, men god. Koteletter i enhver tenkelig form serveres gjerne med nypoteter og dill, akkompagnert av friske grønnsaker. Prøv også Soljanka, en suppe basert på rødbeter, kjøtt, grønnsaker og poteter. For en drøy norsk femtilapp får man gjerne to retter pluss drikke på vanlige restauranter. Ellers er det McDonalds i nærmest alle litt større byer. En flaske øl koster rundt 4 khryvna, men husk at promillegrensen er 0,0.

- Overnatting er heller ikke vanskelig å finne. Det finnes godt med campingplasser, pensjonater og hoteller. For rundt 75 kroner får man et dobbeltrom utenfor de store byene.

- Kriminalitet finner man over alt, og som overalt ellers i verden, kan det være smart å bruke hodet. Men verken Ed eller Martin hadde noen "skumle" opplevelser under sin

tur. I byene er det for eksempel nesten alltid mulig å finne bevoktede parkeringsplasser hvor sykkelene kan stå over natten for en sum tilsvarende en norske femmer.

- I Ukraina bruker man det kyrilliske alfabetet, også på veiskilt. Men de større byene er skiltet på "vårt" språk. En lommepratør er aldri ueffektiv å ha med seg. Vær obs på at i vest snakker man helst ukrainsk, men de fleste kan også russisk. Engelsk er omtrent like vanlig som at en Ural med sidevogn vinner en Grand Prix-runde i road racing.

Yalta - byen der Churchill, Stalin og Roosevelt hadde sitt berømte møte under 2. verdenskrig

Typisk ukrainsk landevei

